
 C A P U T X I V .

De strumis.

Pag. 131. l. 22. *Pertinaci itaque & periculoso huic morbo omnibus modis occurrendum est.*] In curatione hujus morbi aggredienda, id primum totis viribus moliantur chirurgi, ut medicamentorum ex argento vivo compositorum auxilio, hujusmodi aegros salivandos reddant, quod ignare, & nulla habita corporis, constitutionis, & naturae ratione, omnibus laudant. His quidem aegris, irritis aliis remediis, modo sana sint viscera, haec medendi ratio nonnunquam utilis esse potest; heceticis autem & debilibus, aut diuturna cachexiâ laborantibus, saepe certe & cito exitialis evadit.

Pag. 132. l. 7. *Qui a viscidis humoribus nascuntur.*] Hae glandularum farturae & oppilationes raro tanto dolore comitantur, ac si vera inflammatio iis simul adsit; sin vero ita fieret, imprimis curatione idoneâ maxima ex parte minuenda est inflammatio: dein medicamenta ex Hydrargyro parata, caeteraque remedia ipsi malo propria, pro re nata exhibere omnino convenit.

Morbis enim his diuturnis non tantum peccant vasa partis, quin etiam humores per ea con-

continuo permeantes, acrimoniam, pro diversa liquorum naturâ, diversam induunt; & proinde decoctis e lignis calidis scilicet, seu temperatis, salibus acidis, aut alcalinis commistis, aliisque similibus, corrigendi & emendandi sunt. Spissi enim simplices humores omni acrimoniâ carentes rarissime quidem occurrunt, aut investigari nequeunt.

Lentam autem & acrem hanc humorum pravitatem designant glandularum tumores, parum vel non dolentes, Leucophlegmatia comitati, pulsus non multum a naturali aberrans, urina crassa cito putrescens, sitis, membrorum lassitudo, dolores tam fixi, quam vagi sine signis inflammationis.

Sanatur haec strumarum species mercurio dulci sublimato, parva copia, debitis intervallicis per os sumpto; adjunctis decoctis humectantibus & sedantibus, quae pro gradu caloris ex radicibus Chinae, Sarsaparillae, Safafras, Guaiaci, & similibus, paranda sunt.

Ex usu simul erit, ut Cathartica lenia subinde interponantur; & diebus a purgatione liberis, balneo, tepido aut fotu emolliente, cum commoda partis frictione, uti oportet; ut ibi derivetur vis mercurii dulcis, ubi maxima est vasorum oppilatio.

Hae enim adjumentis, quae ruptura sunt, laxantur; adeo, ut non solum fartis e loco cedere liceat; sed praecavetur simul nimia globulorum sanguineorum in se mutuo attritus, ex quo haec habitudo induci possit.

His

His ad fatis longum tempus perductis, Aquae minerales, pro vario gradu dominantis mali, optima praebebunt auxilia.

Morbo denique maxima de parte subactō, & cum jam convaluiffe videatur aeger; generalem corporis habitum cortice Peruviano, & Chalybeis medicamentis, quae caute & prudenter assumenda sunt, roborare nunquam non expedit.

Quamplurimis autem aegris, qui hujusmodi morbis, porro & faevis articularum doloribus, ex humorum crassa, strumosa, aut venerea indole & natura ortis laborent, mihi jamdudum in frequenti fuit usu, medicamentum infra praescriptum exhibere; quod, praemissis idoneis exinanitionibus, se singulari profus modo, exoptatissimis viribus esse praeditum, mihi extra dubium posuit experientia non temerē & fallaciter, sed cautē & verē instituta.

℞ *Mercurii calcinati granum unum, Florum Sulphuris lotorum, grana quinque, conterantur simul s. a. addendo Confectionis Damocratis grana decem, Conservae Florum Lavendulae, seu Rorismarini scrupulum unum, Syrupi Croci, q. s. m. f. Bolus; qui singulis noctibus, hora somni, sumendus est, unā cum Infusi amari simplicis unciis duabus, aut Julepi e Camphora unciā unā, vel cyatho decocti e Lignis & Radicibus ex aqua, quale antea saepe memoravi. Haec continuanda sunt spatium decem dierum, alvus ope Rhabarbari vel Infusi Senae communis, tantum laxanda est; & quies vesperi, si res postu-*

M

let.

let, leni anodyno concilianda. Interposito autem die uno vel altero, eandem medendi & purgandi rationem renovare, eaque, per sex vel octo hebdomadas, perseverare convenit; seu usque quo pateat, num morbo sanando aut levando par sit curandi modus.

Si aegroti intestina boli usum malè ferentia, nimis irritata & laxa evadant, *Electarium e Scordio*, aut *Theriaca Andromachi*, satis apte fungetur vice *Confectionis Damocratis*. Rarissime autem tale quid accidisse comperi, nullas enim turbas excitat hujusmodi Bolus, qui omnes interiores corporis meatus placide ingreditur, vasorum & glandularum obstructions referat, simulque, ut verbo quasi dicam, eas, caeteris omnibus remediis ferè innumerabilibus, quae expertus sum, citius & tutius depurat.

Pag. 132. l. 25. *Sin autem corpus macilentum sit.*] *Acrimoniae species*, quae in hujusmodi aegris, ut plurimum praepollet, pravitati hecticae affinis est, eodemque fere modo curari debet, nisi quod macilentis hisce praeclaram opem non raro adferre solent aquae acidulae dictae, ut *Pymontanae*, *Spadanae*, *Scarboroughenses*, interpositis nonnunquam medicamentis, quae humores diluunt, refrigerant, & alvum leniter solvunt, cujus generis sunt succi *Taraxaci*, *Endiviae*, *Lujulae*, & id genus alii. Haec autem medendi ratio tabidis verà febre hecticâ laborantibus funesta evadit.

Pag. 134. l. antepen. *Reges autem Galliae.*] Quando nihil quidem est, quod credere de se
non

non possit princeps, cum laudatur diis aequa potestas, minime mirum est, ut Galliae rex credulus dolosa juris divini larvâ superbe donatus, non opinione solum, sed etiam ad veritatem sibi hoc persuadeat, se morbum strumosum in fugam profus conjicere posse, modò manum aegro imponere, atque ex ore magna haec sonantia verba simul proferre vellet, *Rex te tangit, Deus te sanat.*

